

Leesvoer uit de regio

Nr. #10
2022

Het Booijink Veevoeders magazine houdt u op de hoogte van alle ontwikkelingen rondom de mengvoederbranche.

>8

Betere biest begint
in de droogstand

>12

Fosfor, een onmisbaar
element

■ BOOIJINK ■
V E E V O E D E R S

"Groot genoeg om te kunnen concurreren en klein genoeg om u te kennen"

Colofon

Redactie: Vié Virtual Office Support
Opmaak: Buro Naomi
Druk: DDMC Digitale druk

Inhoudsopgave

Het Booijink Veevoeders Magazine verschijnt vier keer per jaar. Met dit magazine informeren wij u over wat er allemaal speelt in de varkens- en rundveehouderij en brengen wij u op de hoogte van de belangrijkste facetten binnen nutritie (voersamenstelling) en grondstoffen. Ook laten we iedere editie een medewerker aan het woord. Kortom, dit magazine biedt u een uniek kijkje in onze keuken.

>5
Voorwoord door
Paul Booijink

>6
Concepten in de
varkenshouderij

>8
Betere biest begint
in de droogstand

>10
Mineralen en additieven

>12
Fosfor,
een onmisbaar element

>14
Medewerker
aan het woord

*"Dynamisch en
innovatief
familiebedrijf"*

Honderden
kleine dingen

“Drie goede beslissingen per dag”

Luttenberg

Butzelaarstraat 40
8105 AR Luttenberg

Giel Booijsink

Paul Booijsink

Voorwoord

Jef Bezos heeft het economisch gezien erg goed gedaan met zijn bedrijf Amazon. Hij is dan ook een man waar we wat van kunnen leren. Mede omdat zijn grootouders boeren waren en hij in de zomer altijd hielp op hun boerderij in Texas. Daar heeft hij zijn gezonde verstand opgedaan. Een belangrijk advies dat hij vaak meegeeft in zijn interviews is: drie goede beslissingen per dag is genoeg.

Jef Bezos staat erom bekend dat hij niet al te veel uren maakt. Hij verkeert zelfs in de luxepositie dat hij al jaren een manager heeft voor de dagelijkse leiding van zijn bedrijf. Daarnaast is hij zeer gehecht aan zijn slaap. Voldoende slaap zorgt er immers voor dat hij zijn eigen advies waar kan maken: drie goede beslissingen per dag is genoeg. En daar wil hij fit voor zijn.

De focus van Jef ligt dus alleen maar op die drie goede beslissingen per dag. In mijn ogen is dat een waardevolle les. In mijn beginjaren bij Booijsink Veevoeders ging het er wel anders aan toe. Ik moest me zoveel dingen eigen maken, en ik zat vol energie om van alles te willen verbeteren en te ondernemen. Een dag is dan ook zo voorbij. Je denk goed bezig te zijn, totdat je zo'n interview leest. Je begint erover na te denken en te reflecteren: Welke 'goede' beslissingen heb ik de afgelopen twee weken nu eigenlijk genomen? Conclusie: eigenlijk geen een! Want ik was hele dagen aan het werk om de productie klaar te krijgen. Of ik viel in bij bijvoorbeeld de orderdesk, omdat het vakantietijd was. Et cetera.

En als ik daarna wel aan mijn "normale" werk toekwam, dan liep dat wel al wat beter. Hoewel ik de beslissing over die ene grote investering toch maar een weekje voor me uit heb geschoven. Natuurlijk is het goed om ergens een nachtje erover slapen, maar had het echt niets te maken met enige angst of onzekerheid? Als ik er nu op terugkijk, dan heb ik toch wel de kans gemist om drie goede beslissingen per dag te maken. En hoeveel tijd gaat er wel niet verloren gedurende een jaar,

omdat we de "tijd" nemen voor belangrijke beslissingen? Zeker als eigenaar is het natuurlijk wel belangrijk om keuzes te maken zodat bijvoorbeeld ook het personeel helderheid heeft. Maar toch.

Ik zou wel graag iets willen toevoegen aan het advies van Jef. Als mengvoerbedrijf zien en horen wij heel veel van onze klanten. Eén keer in de zes weken (soms wat meer, soms wat minder) krijgen wij de kans om ervoor te zorgen dat er door middel van ons advies drie goede beslissingen gemaakt kunnen worden op die dag of in de dagen erna. Wij hopen dat die adviezen in goede aarde vallen, want wij zien graag dat onze klanten succesvol zijn. Maar je merkt echter ook dat het werk vaak niet uit drie goede beslissingen bestaat, maar uit wel honderd kleine beslismomenten gedurende één dag. En als die niet genomen worden dan pakken die drie goede beslissingen ook niet goed uit.

Vandaar dat ik toch wel blij ben dat ik toen twee weken in de productie zat of bij de orderdesk. Honderd kleine beslismomenten goed doen is toch ook erg veel waard. Ik probeer sinds ik het interview van Jef Bezos heb gelezen echter wel om ook de drie goede beslissingen per dag te maken. En dat wens ik jullie ook toe.

Paul Booijsink
Directeur

“Waardevolle les”

Vezels in brij

Vezels zijn belangrijk voor varkens. Voldoende vezels zorgen voor een gezond maag-darmstelsel. Rantsoenen bij bedrijven die natte bijproducten voeren, bevatten in het algemeen minder vezels dan bedrijven met droogvoer. Booijink Veevoeders kan bij de optimalisatie van het brijrantsoen sturen op voldoende vezels in het rantsoen.

Paul Ottink
Specialist brijvoer
varkens

Vezels
Ruwe celstof is nog steeds een belangrijke graadmeter voor de hoeveelheid vezels in het voer. Een betere aanduiding is het NSP-gehalte (niet-zetmeel koolhydraten) in varkensvoer. Het NSP-gehalte kan vervolgens weer onderverdeeld worden in FK en IK. FK (Fermenteerbare Koolhydraten) worden afgebroken in de dikke darm van het varken en zorgen voor smeuge mest, IK (Inerte Koolhydraten) worden niet afgebroken en zorgen juist voor drogere mest. Beide fracties zijn belangrijk en moeten voldoende aanwezig zijn in varkensvoer.

NSP, FK en IK in voedermiddelen
Weergave van NSP, FK en IK is hiernaast

weergegeven. Echter, de vezelfracties kunnen binnen grondstoffen fluctueren, afhankelijk van de samenstelling. Bijvoorbeeld voedermiddelen met meer zetmeel dan gemiddeld bevatten minder vezels.

Het valt op dat de producten voor brij (ASS Celavita t/m CCM) in het algemeen minder vezels bevatten (NSP: blauwe kolom). Zuivelproducten zelfs nihil. Zonnebloemzaadschroot EU bevat veel IK (grijze kolom). Bietenpulp is ook een opvallende, het bevat veel FK (oranje kolom). Binnen de granen vallen haver en gerst ook op, deze bevatten relatief veel vezels.

“Vezels voor een gezond maagdarmstelsel”

“Booijink stuurt op voldoende vezels in brijrantsoen”

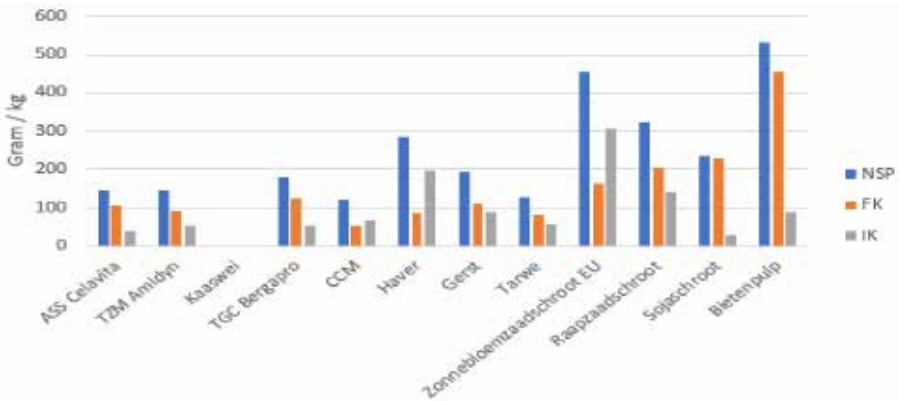
Als bedrijfseigen haver en/of gerst in grote hoeveelheden aan varkens verstrekt wordt (meer dan 20%) en grover gemalen is, dan kan dat leiden tot drijfslagen op de mest. Zo nodig moet het rantsoen aangepast worden om dat te voorkomen.

Het belang van vezels voor varkens
Het belang van voldoende vezels mag niet onderschat worden. De overgang van drachtvoer naar lacterend zeugenvoer is belangrijk. Vezels spelen hierbij een belangrijke rol. Met name het gehalte aan FK moet zorgvuldig afgestemd worden tussen dragend en lacterend zeugenvoer.

Rondom het werpen mag de mest niet 'te hard' zijn en de zeug geen last hebben van obstipatie.

Voor vleesvarkens zijn vezels ook belangrijk. Voldoende vezels zorgen voor een langzamere passagesnelheid van de voedselbrij door het maag- darmkanaal, dat op zijn beurt voor een betere vertering van het voer zorgt en daarmee tot een betere voederconversie leidt. Een gezonde maag- en darmflora bij varkens zorgt voor minder aanwezigheid van bijvoorbeeld Coli- en Salmonellabacteriën. Vezels zijn belangrijk voor een gezonde maag- en darmflora.

Vezels bij bedrijven met natte bijproducten
Omdat natte bijproducten in het algemeen minder vezels bevatten is het juist bij brijbedrijven belangrijk om hierop te letten. Via het aanvullend voer kan er 'bijgestuurd' worden door te optimaliseren en eisen te stellen aan de verschillende vezelfracties.

Tabel 1: Het gehalte aan NSP, FK en IK van verschillende voedermiddelen in brij en voor mengvoer.

Betere biest begint
in de droogstand

Iedereen is zich ervan bewust dat de biest van de koe vloeibaar goud is. Hierbij is zowel de biestkwaliteit als de hoeveelheid van belang. De combinatie van biestkwaliteit- en kwantiteit bepaalt de hoeveelheid antistoffen die het kalf binnenkrijgt. De biest gegeven door de koe is afhankelijk van zeer veel factoren. Eén daarvan zullen we verder uitlichten: de invloed van voeding in de droogstand van biest.

Stef Nijboer
Specialist
rundveehouderij

Antistoffen

Uit onderzoek is gebleken dat in de laatste twee á drie weken voor afkalven het proces plaatsvindt waarbij de antistoffen worden overgedragen naar de biest in de uier. De oplossing om de biestproductie zo optimaal mogelijk te maken zal dus liggen in de laatste weken voor afkalven, dus tijdens de droogstand. Uiteraard moet de koe voor een goede biestproductie voldoende droge stof opnemen tijdens de droogstand, ook de laatste dagen voor het afkalven.

Een lagere biestproductie kan komen door onder andere een rantsoen met een extreem lage kation- en anionbalans – de balans tussen positief geladen ionen

(kationen) en negatief geladen ionen (anionen) bepaalt het kation-anion-verschil (KAV) van het voeder. Maar ook onvoldoende vitamine D-voorziening kan een oorzaak zijn. In de biest wil je dat de hoeveelheid antistoffen zo hoog mogelijk ligt. Hierbij wil je zowel een hoge concentratie antistoffen in de biest als een als een mooie hoeveelheid (4 tot 7 liter) biest.

Het begint bij de voeding!

Het begint dus allemaal met goede kwaliteit voeding van de droge koe. Zorg daarom voor een passend rantsoen. Daarnaast is het belangrijk dat de koe een goede voeropname realiseert. Door in het voer van de droge koe het ruw eiwit te

“Biest van de
koe is vloeibaar
goud”

“Goede kwaliteit
voeding is
essentieel”

verhogen, zal de koe meer kilogram biest produceren.

De biestproductie is uiteraard van veel meer factoren afhankelijk dan enkel het voeder. Door in uw management overal op in te spelen kunt u de biest optimaliseren en uw kalveren een goede start van hun leven geven.

Het zal niet altijd lukken om bij elke koe de biestproductie zo optimaal mogelijk te krijgen. Zorg er daarom voor dat u altijd wat biest van goede kwaliteit in de vriezer hebt liggen. Vergeet niet dat u bij het ontdooien van de biest die niet opwarmt door verhitte, want dan gaan de essentiële antistoffen verloren.

Vloeibaar goud

Biest is dus echt vloeibaar goud, essentieel voor een goede start van uw toekomstig melkvee. Zorg dus voor de juiste optimalisatie van de biestproductie van uw vee door onder andere de voeding in orde te hebben!

“Essentiële
antistoffen”

Mineralen en additieven

Voor optimale gezondheid en groei van het dier zijn vitaminen, mineralen, sporenelementen, enzymen en aminozuren essentieel.

Additieven
Additieven zijn stoffen, micro-organismen of preparaten die geen voedermiddelen of voormengsels zijn en die aan diervoeder worden toegevoegd. Deze additieven zorgen voor een optimale nutritionele balans, met de juiste aminozuren, sporenelementen of vitaminen. Ze verbeteren de proceseigenschappen van diervoeder (antiklontermiddelen, emulgatoren), de vertering (enzymen) en de houdbaarheid (conserveermiddelen) of ze beschermen kwetsbare vitaminen en onverzadigde vetten tegen oxidatie (antioxidanten).

Premixen
De diervoederindustrie gebruikt ook premixen. Dit zijn mengsels van additieven. Voor elke diersoort en leeftijdscategorie worden verschillende premixen samengesteld. Bij het berekenen van de juiste samenstelling wordt ook gekeken naar de manier waarop dieren worden gehouden, bijvoorbeeld welke voeders de dieren tot hun beschikking hebben. Door een uitgebalanceerde samenstelling van vitaminen én sporenelementen kunnen premixen een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid en welzijn van het

dier. Enzymen in de premixen verbeteren bijvoorbeeld de verteerbaarheid van fosfaat, waardoor de absolute hoeveelheid fosfaat in diervoeder omlaag kan worden gebracht. De diervoederindustrie levert zo een belangrijke bijdrage aan de vermindering van fosfaatuitstoot via mest.

Specifieke aminozuren
Optimalisatie van aminozuursamenstelling in diervoeder is mogelijk door het toevoegen van specifieke aminozuren. Hierdoor is eiwitverlaging van het voeder mogelijk, waardoor er minder eiwitrijke grondstoffen nodig zijn.

Herkomst
De vitaminen, mineralen, sporenelementen, enzymen en aminozuren komen grotendeels van buiten Europa. De premixen die daarmee worden gemaakt, worden voornamelijk in Nederland samengesteld.

“Vermindering van fosfaatuitstoot via mest ”

“Additieven zorgen voor een optimale nutritionele balans”

“Voor elke diersoort en leeftijdscategorie verschillende premixen”

Tomas Wagenaar
Grondstoffen-
planning
en allround
medewerker

“Planten, dieren en mensen kunnen niet zonder fosfor”

Fosfor, een onmisbaar element

Na calcium is fosfor het meest aanwezige element in het lichaam. Het heeft meer functies dan welk mineraal dan ook. Zo is het betrokken bij de energievoorziening van het lichaam, eiwitopbouw- en afbraak, botontwikkeling, is het een onderdeel van alle cellen in het lichaam en van verschillende enzymen en hormonen.

Fennie Bouwknegt
Nutritionist

Essentieel

Ruim 80% van het aanwezige fosfor in het lichaam bevindt zich in botten en tanden. Fosfor is essentieel voor de ontwikkeling en groei van botten in het lichaam. Wanneer calcium wordt vrijgemaakt uit het bot, wordt ook fosfor afgegeven omdat ze samen een complex vormen in het bot. Verder speelt vitamine D een belangrijke rol in de benutting van fosfor. Bij dieren die geen zonlicht krijgen, moet er daarom extra aandacht geschonken worden aan de fosfor- en calciumvoorziening.

Fosfor is niet alleen aanwezig in botten, maar ook in de zachte weefsels van het lichaam waar het verschillende functies heeft. Zo is het betrokken bij bijna alle

metabolische processen in het lichaam, is het een onderdeel van genetisch materiaal (DNA, RNA), van verschillende enzymen en van celwanden. Daarnaast is fosfor ook van belang voor het transport van vetzuren en de opbouw en afbraak van aminozuren en eiwit.

Energie

Een andere belangrijke functie is de energievoorziening van het dier. Met fosfor kan er ATP worden gevormd. Dit zijn de energiedragers die energie leveren aan bijvoorbeeld de spieren. Bij een tekort aan fosfor zie je dan ook zwakke spieren optreden als symptoom.

Fytase

Planten, dieren en ook mensen kunnen niet zonder fosfor. Over het algemeen kunnen dieren fosfor dat afkomstig is van dierlijk materiaal beter opnemen dan fosfor dat afkomstig is van plantaardig materiaal. Ongeveer tweederde van het fosfor in granen, schroten en graanbijproducten is in organische vorm vastgelegd in fytine. Fosfor in fytine is zo goed als onoplosbaar en daardoor slecht beschikbaar voor dieren. Fytase is een enzym dat fosfor vrijmaakt uit fytine. Zoogdieren produceren zelf geen fytase. Voor een herkauwer komt fosfor in fytine grotendeels beschikbaar door de productie van fytase door microben in de pens. Voor niet-herkauwende dieren, zoals varkens en pluimvee, wordt al jaren fytase aan het voer toegevoegd, en zorgt hiermee voor een verlaging van het fosforgehalte in diervoeder door een efficiënter gebruik van fosfor. Zo is het fosforgehalte in het voer met de toevoeging van fytase in de afgelopen vijftientig jaar zelfs bijna gehalveerd.

Te veel of te laag

Niet al het fosfor dat aanwezig is in het voer kan worden opgenomen in het lichaam. De nieren en de darmen zijn nodig voor de opname van fosfor. Deze organen reguleren het fosforgehalte en zorgen voor de opname van fosfor in de

“Fosfor is essentieel voor de ontwikkeling”

dunne darm, waarbij vitamine D ook een rol speelt. Bij een laag fosforgehalte wordt de opname van fosfor geoptimaliseerd in de darmen, terwijl de nieren ervoor zorgen dat het fosforverlies in de urine zo laag mogelijk is. Wanneer er te veel fosfor beschikbaar is zorgen de darmen ervoor dat de fosforopname in de darmen verlaagd wordt, en de nieren verhogen de uitscheiding van fosfor via de urine.

Calcium versus fosfor

De verhouding calcium en fosfor is verder van belang. Bij een teveel aan calcium wordt de opname van fosfor negatief beïnvloed. Calcium vormt in deze situatie een onoplosbaar complex met fosfor. Een teveel aan fosfor is ook niet wenselijk; dit vermindert de calciumopname. Een verstoorde balans van calcium en fosfor kan aanleiding geven tot een verminderde eetlust, verstoorde botmineralisatie en groeiachterstanden.

“De verhouding calcium en fosfor is van belang”

Medewerker aan het woord

Peter Veldhuizen
Accountmanager
varkens Noord/
Oost-Nederland

Hoe oud ben je?

Ik ben 56 jaar.

Ben je getrouwd?

Ja.

Heb je kinderen?

Ja, 3. De oudste is 22, de middelste 19 en de jongste is 17 jaar.

Waar woon je?

In Noordwolde.

Ben je daar ook geboren?

Nee, ik ben geboren in Zaandam.

Wat zijn je hobby's?

Auto, motor en boot.

Hoe lang werk je al bij Booijink Veevoerders?

Sinds 4 januari 2021.

Wat doe je precies?

Ik ben accountmanager varkens Noord/Oost-Nederland.

Hoe kom je aan je kennis?

Opgedaan vanuit eigen ervaring en van collega's.

Hoe ziet je toekomst eruit bij Booijink?

Super!

Wat zou je nog graag willen bereiken binnen Booijink?

150% omzet groei varkens zou mooi zijn!

Waarom zou je Booijink aanbevelen bij de boer?

Booijink is een goed bedrijf met korte lijnen en een flexibele aanpak. De klant heeft een eigen naam en gezicht.

Wie of wat is je favoriete artiest/band?

Golden Earring.

Wat is je favoriete film?

Ik vind meerdere films goed.

Wat is je lievelingseten?

Gewoon Hollandse kost.

*“Dynamisch en
innovatief
familiebedrijf”*

Contact

Postbus 95
8100 AB Raalte

0572-345200
info@booijinkveevoeders.nl

booijinkveevoeders.nl